

PERLORODKA V PÉČI

Lapač sedimentu. Foto Jana Slezáková

Beleco spolu s partnery pomalu končí první sezónu řešení pětiletého projektu **Posílení a ochrana populace perlorodky říční v NP Šumava, jehož zadavatelem je NP Šumava.** Projekt je zaměřen na odchov, vysazování a monitoring populací perlorodky v úseku Vltavy nad Lipenskou nádrží. Celkem by mělo být vysazeno 50 tisíc odchovaných jedinců perlorodky, další juvenilní perlorodky se dostanou do toků pomocí uměle invadovaných pstruhů potočních. Společnost Beleco se kromě koordinace celého projektu zaměřuje na kontinuální měření vodivosti a teploty ve Vltavě a jejích přítocích, monitoring splavenin (zejména transport písku pocházející z nadměrné eroze) a osvětový program - panelové expozice, virtuální naučná stezka pro vo-

dáky - propagujícími ochranu perlorodky a publicitu projektu.

Měření sedimentů probíhá v přítocích, které mohou ovlivnit úseky s výskytem perlorodky říční zanášením dna písčitými sedimenty a ještě nevhodnějšími jemnými frakcemi. Tyto sedimenty destabilizují prostředí dna a znemožňují perlorodkám ukotvení se v toku, získávání potravy a dýchání.

V létě a na podzim 2018 bylo v přítocích Vltavy, které do řeky přinášejí větší množství písku, instalováno 11 lapačů sedimentů za účelem monitoringu jeho transportu. Cílem je identifikace zdrojů splavenin a v případě antropogenní eroze navrhnout opatření k odstranění jejich zdrojů. Lapač sedimentů je nainstalován v profilu toku tam, kde je jeho trasa přímá, hloubka rovnoměrná

a kde lze předpokládat reprezentativní výsledky vzhledem k transportu v celém korytě. Lapač je třeba vybírat, než se zaplní, což při nízkých průtocích letošního léta může trvat i měsíc. V situaci při zvýšených průtocích se transport zvětšuje řádově a lapač může být zaplněn během několika hodin. Pro tyto příležitosti byl zhotoven i přenosný lapač sedimentu, vhodný pro epizody vysokých průtoků a silného odnosu písku. Ve stejném období bylo v přítocích Vltavy a ve Vltavě rozmístěno 28 sond, které kontinuálně měří vodivost vody ve vodním toku. Hodnota vodivosti dává orientační informaci o celkové míře znečištění toku. Kontinuální měření v hodinovém kroku umožňuje zpětně detekovat i výkyvy hodnot vodivosti, které nastávají například při haváriích čistíren odpadních vod či při jejich chybné obsluze, při vnosu močůvky, přečerpání septiků do toku a podobně. Získané hodnoty tak poslouží jako podklad pro budoucí jednání s potenciálními znečišťovateli. Vzhledem k tomu, že měření vodivosti nedává informaci o složení jednotlivých iontů, bude dána do souvislosti s chemickým rozbořem vody, který zajišťuje Výzkumný ústav Vodohospodářský TGM a tím bude vytvořen celkový obraz zdrojů, charakteru a transportu znečištění, který ohrožuje páteřní tok Vltavy s populacemi perlorodek.

Jana Slezáková, David Pithart